

Rådsbeslut om komplettering av förhandlingsdirektiv vad gäller plurilaterala förhandlingar om elektronisk handel

Utrikesdepartementet

2019-05-06

Dokumentbeteckning

KOM(2019) 165 slutlig

Rekommendation till RÅDETS BESLUT om komplettering av förhandlingsdirektiven för utvecklingsagendan från Doha vad gäller de plurilaterala förhandlingarna om regler och åtaganden om elektronisk handel

KOM (2019) 165 Annex

BILAGA till rekommendation till rådets beslut om komplettering av förhandlingsdirektiven för utvecklingsagendan från Doha vad gäller de plurilaterala förhandlingarna om regler och åtaganden om elektronisk handel

Sammanfattning

Europeiska kommissionen föreslår att Europeiska unionens råd ska fatta beslut om förhandlingsdirektiv rörande plurilaterala förhandlingar om regler och åtaganden avseende e-handel i syfte att komplettera gällande bemyndigande inom ramen för utvecklingsagendan från Doha att inleda förhandlingar i WTO om bl.a. handel med tjänster och förenklade handelsprocedurer samt en gradvis liberalisering av handelsregler. Syftet är att förbättra villkoren för den globala elektroniska handeln till förmån för företag och konsumenter i den Europeiska Unionen samt att skapa nya möjligheter att främja inkluderande och hållbar tillväxt och utveckling. Vidare kan bestämmelserna som förhandlingarna kommer att utmytna i bidra till att mikro, små och medelstora företag samt utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna i ökad utsträckning deltar i de globala värdekedjorna.

1.1 Ärendets bakgrund

Världshandelsorganisationen (WTO) antog år 1998 ett arbetsprogram för e-handel i syfte att studera alla handelsrelaterade aspekter av sådan handel. Diskussionerna har bland annat avsett frågor som berör olika existerande WTO-avtal men har inte utmynnat i några konkreta initiativ att utveckla nya regler för e-handel. Mot bakgrund av den omfattande utvecklingen av den globala digitala ekonomin och e-handeln sedan 1998 har många WTO-medlemsstater identifierat ett starkt behov av att utveckla moderna regler på ämnesområdet. Då framsteg inte visade sig möjligt att uppnå inom ramen för arbetsprogrammet antog 70 WTO-medlemmar, inklusive EU och EU:s medlemsstater, vid WTO:s elfte ministerkonferens den 13 december 2017 ett gemensamt uttalande rörande inledandet av förberedande arbete inför framtida WTO-förhandlingar om handelsrelaterade aspekter av e-handel. Arbetet bedrevs under 2018 med Australien som ordförande och behandlade alla handelsrelaterade aspekter av elektronisk handel som deltagande WTO-medlemmarna presenterade. Arbetet var öppet och transparent då alla intresserade WTO-medlemmar kunde delta och ta del av dokument och förslag.

Efter det att det förberedande arbetet slutförts i december 2018 bekräftade 76 WTO-medlemmar, däribland EU och EU:s medlemsstater, i januari 2019 sin avsikt att inleda förhandlingar i WTO om handelsrelaterade aspekter av e-handel. Deltagande WTO-medlemmar utgörs av ett brett fält av utvecklade länder, inklusive USA, och utvecklingsländer, inbegripet Kina, från alla världsdelar vars ekonomier sammantaget motsvarar över 90 procent av världshandeln. Bland WTO-medlemmar som inte deltar återfinns Indien och Sydafrika. De deltagande medlemmarna har bekräftat att de eftersträvar resultat på en hög nivå och med deltagande av så många WTO-medlemmar som möjligt. De har erkänt och åtagit sig att beakta de unika möjligheter och utmaningar som WTO-medlemmar inbegripet utvecklingsländer och de minst utvecklade länderna står inför vad avser e-handel. Vidare är man överens om att fortsatt uppmuntra alla WTO-medlemmar att delta för att så många länder och deras företag och konsumenter ska kunna dra så stor nytta som möjligt av den elektroniska handeln. Förhandlingarna ska vara transparenta och stå öppna för alla WTO-medlemmar som vill ansluta sig.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens förslag till förhandlingsdirektiv är ett komplement till ett befintligt bemyndigande av rådet inom ramen för utvecklingsagendan från Doha att inleda förhandlingar i WTO, bland annat om handel med tjänster och förenklade handelsprocedurer samt en gradvis liberalisering av handelsregler. Eftersom elektronisk handel utgör en integrerad del av handeln med varor och tjänster omfattas de nya WTO-förhandlingarna om

handelsrelaterade aspekter av e-handel av det befintliga bemyndigandet och något nytt rådsbeslut om bemyndigande. krävs därför inte för inledande av förhandlingar enligt artikel 218.3 i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Även om elektronisk handel inte är en ny fråga på WTO-dagordningen skulle plurilaterala förhandlingar om handelsrelaterade aspekter av elektronisk handel beröra frågor där EU har intern lagstiftning samt särskilda prioriteringar. För att närmare definiera ramarna för förhandlingarna rekommenderar kommissionen att rådet antar förhandlingsdirektiv som är specifika för WTO-förhandlingarna om elektronisk handel.

Syftet med de kompletterande förhandlingsdirektiven är att EU ska kunna delta i förhandlingen om alla handelsrelaterade aspekter av elektronisk handel som kan komma att föreslås av deltagande WTO-medlemmar under förhandlingarna, med full respekt för EU:s regelverk inklusive vad avser skyddet av persondata.

Kommissionen framhåller vidare att syftet med förhandlingarna är att förbättra villkoren för den globala elektroniska handeln till förmån för företag och konsumenter i den Europeiska Unionen samt att skapa nya möjligheter att främja inkluderande och hållbar tillväxt och utveckling. Vidare kan bestämmelserna bidra till att mikro, små och medelstora företag samt utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna i ökad utsträckning deltar i de globala värdekedjorna. För att uppnå både en hög standard på regler och åtaganden samt deltagande av så många WTO-medlemmar som möjligt bör resultatet ge medlemmarna tillräcklig flexibilitet.

I förslaget till kompletterande förhandlingsdirektiv framhålls att de ovan beskrivna målsättningarna är fullt förenliga med fördraget om Europeiska Unionen (EU-fördraget) som fastställer att EU bör främja integreringen av alla länder i världsekonomin, även genom ett gradvist avskaffande av restriktioner för internationell handel. Vidare uppmanade Europeiska rådet, vid sitt möte den 28–29 juni 2018, kommissionen att fortsatt verka för en modernisering av WTO. Att modernisera WTO:s regleringsverksamhet, vilket är ett av huvudmålen för förhandlingarna om elektronisk handel, utgör en central del av den processen.

Bilagan till det föreslagna rådsbeslutet

I bilagan till det föreslagna rådsbeslutet anges de konkreta, kompletterande, förhandlingsdirektiven. Enligt direktiven ska förhandlingarna föras på ett öppet och inkluderande sätt och kan omfatta alla handelsrelaterade aspekter som föreslås av de deltagande medlemmarna. I direktiven anges en exemplifierande och öppen lista på vilka områden som skulle kunna omfattas av regler och åtaganden. Listan omfattar bland annat underlättande av elektroniska transaktioner genom t.ex. elektroniska signaturer, ett moratorium på tullar för elektroniska överföringar, ökat

konsumentförtroende inklusive konsumentskydd på nätet och icke begärd kommunikation (SPAM), säkerställandet av lika villkor och effektiv konkurrens inom telekommunikationssektorn, gränsöverskridande dataflöden, företagets förtroende t.ex. vad avser skydd av källkoder, förbättrad tillgång till elektronisk handel, förenklade handelsprocedurer av relevans för elektronisk handel, e-handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter, utvecklingsrelaterade frågor, transparens samt internationellt samarbete om bl.a. konsumentskydd. Dessutom bör förhandlingarna syfta till en liberalisering av handel med varor och tjänster inom specifika sektorer av direkt relevans när det gäller att möjliggöra elektronisk handel.

Förslaget till förhandlingsdirektiv innehåller bland annat också skrivningar om att alla regler eller åtaganden som EU kommer överens om bör vara förenliga med EU:s rättsliga ram. EU ska i synnerhet inte komma överens om bestämmelser eller åtaganden som skulle kunna påverka den rättsliga ramen för cybersäkerhet. Reglerna och åtagandena ska inte heller hindra EU och dess medlemsstater och deras nationella, regionala och lokala myndigheter från att reglera ekonomisk verksamhet i allmänhetens intresse, för att uppnå legitima offentligpolitiska mål, t.ex. skydd och främjande av folkhälsa, sociala tjänster, offentlig utbildning, säkerhet, miljö, allmän moral, socialt skydd eller konsumentskydd, integritetsskydd och skydd av personuppgifter samt främjandet och skyddet av den kulturella mångfalden.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

De föreslagna förhandlingsområdena förväntas inte gå utöver regler och åtaganden som EU redan ingått i WTO eller i bilaterala handelsavtal och bedöms därför inte ha några effekter på gällande svenska regler.

Kommissionen uppger att någon konsekvensbedömning inte krävs i detta skede eftersom WTO-förhandlingarna om elektronisk handel grundar sig på rådets befintliga bemyndigande att föra sådana förhandlingar och att innehållet i dessa utgör en fortsättning för mer omfattande WTO-förhandlingar som pågått i många år. Dessutom framhålls vikten av att EU deltar fullt ut redan i den tidiga fasen av förhandlingarna. Konsekvenserna av eventuella nya regler och åtaganden i de plurilaterala förhandlingarna är vidare okända då deltagande WTO-medlemmar ännu inte lagt fram några förhandlingsförslag. Det är heller inte känt vilka WTO-medlemmar som kommer att göra åtaganden för alla eller delar av de nya WTO-reglerna och skyldigheterna. Kommissionen uppger att en ny bedömning av huruvida det behövs en konsekvensbedömning kommer att göras när WTO-förhandlingarna avslutas.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Utvecklandet av e-handel kan bidra till att främja fri, inkluderande och hållbar utveckling till förmån för företag, inklusive små och medelstora sådana, och konsumenter i alla länder oavsett utvecklingsnivå. E-handel kan också öka möjligheterna för företag i utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna att i ökad utsträckning delta i de globala värdekedjorna. Den ökande e-handeln innebär både möjligheter och utmaningar för alla länder oavsett utvecklingsnivå. Utvecklingsdimensionerna bör samtidigt utgöra en viktig aspekt i förhandlingarna. Den snabba och starka utvecklingen av den globala digitala ekonomin och den ökande omfattningen av elektronisk handel har inte åtföljts av framtagande av moderna regler om e-handel i WTO, varför regeringen stödjer inledandet av förhandlingar på området. Regeringen anser att EU bör agera pådrivande och konstruktivt för framgångsrika förhandlingar, vilka inte bara är av betydelse för att globalt främja e-handel, utan också utgör en viktig komponent i stärkandet och moderniseringen av WTO och av globala handelsregler. Utöver de frågor som exemplifieras i förslaget ska EU enligt regeringen också kunna inleda förhandlingar om andra handelsrelaterade frågor som kan föreslås av deltagande WTO-medlemmar, är relaterade till elektronisk handel och som är förenliga med EU:s rättsliga ramverk. Regeringen förutsätter att den praxis som finns inom EU att genomföra en hållbarhetsutredning (Sustainability Impact Assessment) kommer att följas.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har allmänt ställt sig positiva till att inleda plurilaterala förhandlingar om elektronisk handel, med viss varierande betoning av

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Det är inte känt huruvida Europaparlamentet planerar att anta några rekommendationer med anledning av inledandet av plurilaterala förhandlingar om e-handel. Europaparlamentet antog dock den 29 november 2018 en resolution om ”WTO: en väg framåt” (2018/2084 INI), som uttrycker starkt stöd för det multilaterala handelssystemet och en modernisering av WTO. Resolutionen understryker också behovet av att WTO anpassar sig till en föränderlig värld, bl.a. genom nödvändiga regelverk för att hantera den teknologiska utvecklingen, bl.a. vad avser elektronisk handel. Dessutom välkomnas de gemensamma uttalandena som antogs vid WTO:s ministerkonferens i Buenos Aires 2017, inklusive om elektronisk handel, liksom vad som uppnåts sedan dess på området i fråga.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Remissinstanser har inte tillfrågats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Som rättslig grund anges artikel 207.3 och 207.4 första stycket jämfört med artikel 218.3 och 218.4 i EUF-fördraget. Förhandlingarna ska föras i samråd med den handelspolitiska kommittén.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anser att subsidiaritetsprincipen inte är tillämplig på förslaget till rådsbeslut, eftersom förslaget rör den gemensamma handelspolitiken vilket är ett område där EU har exklusiv befogenhet. Kommissionen anser vidare att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Regeringen delar dessa två bedömningar.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Utkastet till förhandlingsdirektiv diskuterades första gången den 3 april i rådets handelspolitiska kommitté för tjänster och investeringar. Ärendet kommer att diskuteras löpande i den handelspolitiska kommittén. Synpunkter på utkastet har under arbetets gång inhämtats från Kommerskollegium.

Ordförandeskapets mål är att förslaget till rådsbeslut ska kunna antas av utrikesrådet för handelsfrågor (FAC Handel) den 28 maj 2019. 2018/19:FPM45

4.2 Fackuttryck/termer

WTO (eng. *World Trade Organization*) – Världshandelsorganisationen.